

Verantwoording monitor Werk

18 januari 2023

1. Aanleiding en doel

Werk is belangrijk voor het welbevinden van mensen: werk verschaft inkomen, structureert de tijd, brengt sociale contacten met zich mee, biedt ontplooiingsmogelijkheden en kan leiden tot waardering (WRR, 2020). De werkgelegenheid in Fryslân groeit, de arbeidsdeelname neemt toe en het aantal werklozen daalt. In sommige sectoren is sprake van krapte.

Tegelijkertijd weet niet iedereen de weg naar de arbeidsmarkt te vinden. Denk aan mensen met een WW-uitkering, een bijstandsuitkering en mensen met een arbeidsbeperking die willen en kunnen werken. De vraag welk arbeidspotentieel nog beschikbaar is in Fryslân is belangrijk, zeker gezien de verwachte afname van de (potentiële) beroepsbevolking door een vergrijzende Friese bevolking. Hoe het onbenut arbeidspotentieel in Fryslân eruitziet wordt in de monitor Werk nader bekeken.

2. Keuze van de indicatoren

In de monitor Werk komt zowel de vraag als het aanbod van arbeid aan bod. Bij de vraag naar arbeid gaat het om vacatures en banen. In welke sectoren zijn in Fryslân veel/weinig banen? Het aanbod van arbeid gaat over de inwoners van Fryslân die werken of werkloos zijn. Wie heeft (geen) werk en wie is op zoek? Hoe is de beroepsbevolking samengesteld in termen van opleidingsniveau? En hoe is hun bereidheid om te leren tijdens de carrière?

Werkgelegenheid

Hoeveel banen telt Fryslân? En hoe zijn deze banen verdeeld over de verschillende sectoren? Zowel het aantal banen in Fryslân door de tijd (2000-2021) als de grootte en ontwikkeling van de verschillende sectoren worden getoond. Deze werkgelegenheidsstructuur laat zien waar de inwoners van Fryslân werkzaam zijn en waar kansen en knelpunten liggen voor (potentiële) werkzoekenden.

Vacatures

De vraag naar arbeid wordt ook gevormd door openstaande vacatures. In een krappe arbeidsmarkt is de verhouding tussen openstaande vacatures en mensen die het werk willen doen scheef en is het moeilijk om vacatures te vervullen. Dat is goed te zien aan het aantal openstaande vacatures per sector.

Arbidsdeelname

De arbeidsdeelname in Fryslân wordt getoond aan de hand van de netto-arbeidsparticipatie en het werkloosheidspercentage. Deze cijfers geven inzicht in hoeveel en welke inwoners van Fryslân werken of werkloos zijn. De mensen die niet werken hebben daarvoor verschillende redenen en variëren sterk in hun binding met de arbeidsmarkt. In de monitor Werk wordt aandacht besteed aan verschillende groepen niet-werkenden: WW'ers, bijstandsontvangers en arbeidsbeperkten. Vaak vallen zij onder het onbenut arbeidspotentieel.

Opleidingsniveau

Het aanbod van arbeid wordt gevormd door werkenden en werkzoekenden. In een ideale arbeidsmarkt past de samenstelling van het arbeidsaanbod goed bij de vraag naar arbeid. Met andere woorden, bezitten de werkenden en werkzoekenden precies die vaardigheden die nodig zijn om het werk in de provincie te doen. Eén indicator waaraan dat afgelezen kan

worden is het opleidingsniveau van de beroepsbevolking. Niet omdat hoger altijd beter is, maar wel omdat het opleidingsniveau goed bij de sectorverdeling van de provincie zou moeten passen.

Wendbaarheid

Met wendbaarheid op de arbeidsmarkt wordt het vermogen bedoeld om trends en ontwikkelingen waar te nemen en daarnaar te handelen. Zo kunnen werkenden op technologische veranderingen reageren door hun vaardigheden up-to-date te houden. Daarmee versterken ze hun duurzame inzetbaarheid, hun werk- en inkomenszekerheid en is er een betere afstemming van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

3. Definities van gebruikte begrippen

Sectoren

De sectoren in de werkgelegenheidscijfers zijn gebaseerd op de zogenoemde Standaard Bedrijfsindeling (SBI). Deze indeling is opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Ieder bedrijf dat zich inschrijft in het Handelsregister (KVK) krijgt één of meerder SBI-codes. Deze code bestaat uit 4 of 5 cijfers en geeft aan wat de (hoofd)activiteit van een bedrijf is.

Voor een volledig overzicht van de sectoren volgens de SBI-indeling, klik [hier](#).

Kleine banen

Banen van minder dan 15 uur.

Grote banen

Banen van 15 uur of meer.

Potentiële beroepsbevolking

De bevolking van 15 tot 75 jaar.

Beroepsbevolking

Personen die

- betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking);
- daarvoor direct beschikbaar zijn en recent naar hebben gezocht (werkloze beroepsbevolking).

Netto-arbeidspercentage

Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (15 tot 75 jaar).

Werkloosheidspercentage

De werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.

Bij de cijfers over de arbeidsdeelname – arbeidsparticipatie en werkloosheidscijfers - van de inwoners van Fryslân volgen wij de definities van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), dat deze cijfers verzamelt via de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De leeftijdsgrenzen die hierbij worden aangehouden zijn 15 en 75 jaar. Met de bovengrens van 75 jaar wordt rekening gehouden met het feit dat mensen op een steeds latere leeftijd met pensioen gaan ([CBS, 2023](#)).

Opleidingsniveau

Bij de cijfers over het opleidingsniveau volgt het FSP de indeling die CBS hanteert.

Die is als volgt:

Laag: Dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).

Middelbaar: Dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).

Hoog: Dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

Leven Lang Ontwikkelen

Wendbaarheid op de arbeidsmarkt wordt vergroot door 'leven lang ontwikkelen': de mate waarin werkenden bereid zijn deel te nemen aan scholingsactiviteiten. Bij het gebruik van dat begrip sluit het FSP aan bij de definitie van Kuijpers, Semeijn en Van der Heijden (2019):

"Gedurende het hele leven (pro)actief ontplooiën van kwaliteiten op basis van eigen interesses en waarden voor een duurzame bijdrage aan de samenleving, eigen gezondheid en geluk".

4. Bronnen

Provincie Fryslân/LISA, Wurkgelegenheidsûndersyk

Jaarlijks doet de provincie middels een enquête onder bedrijven en instellingen onderzoek naar de werkgelegenheid in de provincie. De Friese cijfers zijn een bijdrage aan het landelijk werkgelegenheidsregister van LISA.

Meer informatie: [Databank Provincie Fryslân](#)

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Arbeidsdeelname; regionale indeling

Jaarcijfers over de regionale arbeidsdeelname worden samengesteld op basis van gegevens uit een steekproefonderzoek, de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De Enquête Beroepsbevolking is een panelonderzoek. De bevolking van 15 tot 75 jaar wordt ingedeeld in de werkzame, werkloze en de niet-beroepsbevolking.

Meer informatie: [CBS arbeidsdeelname](#)

UWV Arbeidsmarktregio

Uitkeringsinstantie UWV houdt cijfers bij voor alle arbeidsmarktregio's. De arbeidsmarktregio valt in Fryslân gelijk met de provinciegrenzen. Er zijn regionale maandcijfers op het gebied van vacatures, spanningsindicator, werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden. Bovendien is er een jaarlijkse publicatie over de arbeidsmarkt in Fryslân: *Regio in Beeld*.

Meer informatie: [UWV Arbeidsmarktregio Friesland](#)

5. Overige literatuur

Bijleveld, C.C.J.H. et al. (2020). Het betere werk. De nieuwe maatschappelijke opdracht. Den Haag: WRR.

CBS. (2022). *De arbeidsmarkt in cijfers, 2021*. Den Haag: CBS.

Kuijpers, Semeijn en Van der Heijden (2019). Een loopbaanperspectief op 'leven lang ontwikkelen' *Science Guide*, mei 2019; <https://www.scienceguide.nl/2019/05/een-loopbaanperspectief-op-leven-lang-ontwikkelen/#:~:>

SER. (2022). Leven lang ontwikkelen. Voortgangsrapportage SER Actieagenda. Den Haag: SER.

Schramm, M. (2022). *Regio in beeld. Friesland*. Amsterdam: UWV.

6. Contact

Wouter Marchand
Onderzoeker
wmarchand@fsp.nl
06 384 00 346